

De bármilyen is legyen a „lakóház”, a gyékényszövés a nők egyedüli foglalkozása. E gyékényeket a partvidéken igyekeznek eladni és a kapott pénzt (melyhez még a bőrökért és állatokért nyert pénz is járul) a danakilok egy kis „durát” vesznek maguknak, mely éppen csak arra elég, hogy néha felváltsák az egyhangú és kizárólag a két folyadékból: a tejből és a „dumá”-ból álló étkezést.

Éppen ezért nincs asszony, vagy lány, aki több-kevesebb hozzáértéssel ne foglalkoznék gyékényszövésével, mely többek között zsákokká varrva, a megvásárolt gabonafélék szállítására is szolgál.

A nők ezenkívül még növényi kötelek készítésével is foglalkoznak, melyeket ugyancsak a pálmalevelek rostjainak összefűzése által állítanak elő.

ROMAIN ROLLAND EGY IFJUKORI LEVELE TOLSZTOJHOZ

Most, hogy a művelt világ Romain Rolland 70. születés napját ünnepelte idéikattjuk R. R. egy ifjúkori levelét, melynek éles gyötrődésekből fakadt kérdéseire Romain Rolland életével oly' maradéktalanul válaszolt.

„Nem tudom az életet azzal a mosolygó érdektelenséggel nézni, mint honfitársaim. Tudományos kutatásaikat, pozitív munkáikat, amikben elmerülnek, hiábavalónak tartom... Én nem tudok belenyugodni, hogy ne ismerjem a dolgok erkölcsi alapját; nem élet ez így. És az is meglepett, hogy a népben annyian élnek és halnak meg mégis boldogan, mert van lemondó hitük és alázatosan szeretnek. Azt hiszem, jobb lenne visszatérni az egyszerű emberekhez, magunkévá tenni hitüket, eggyé lenni velük. Azt hiszem, hogy végtelenül kicsiny részecskéi vagyunk a világ nagy lelkének s hogy a jó az önmagunk feláldozása másokért. De hogyan? Sokáig azt reméltem, hogy a művészet ment meg azáltal, hogy csendesen megsemmisít s az élvezeten keresztül vezet az áldozathoz, de végül is mindig magamat találom meg a művészi önkivületben; nem más ez, mint értelmes önzés; érzéseimet kifejezve saját lételemet növelem. A gondolatnélküli munka által kell tehát. De melyikkel, uram? Kezeim, munkájával és milyen testi munkával és végül, uram mondja meg nekem, — nagyon kérem, teljesen őszintén, hogy amióta megtalálta az igazságot, boldog-e mindig a birtokában és nincsenek-e azonnal elfojtott megbánásai amiatt a gondolkodásnélküli lét miatt, melyet maga s a mások számára akar; egyszóval el lehet-e könnyen fojtani a gondolkodást, mert akarjuk s egyedül azáltal, hogy dolgozunk!? Válaszoljon, uram, oly' nagy szükségem van tanácsaira. Körülöttem nincs erkölcsi vezető. Valamennyi érdektelen, kételkedő, dilettáns és Önző. Hiszi azt, hogyha teljes szívvél és lélekkel belevetném magamat a munkába, amit hirdet, véget vetnék kétségbeeséseimnek és kétségeimnek, nem lennék nyugtalan, nem emlékezném és nem vágyakoznék előbbi lételem után; tényleg el tudnám végre törölni azt, ami gyermekkorom óta voltam? Válaszoljon nekem főképp arról, hogy jó szava egyedül az orosz néphez szól vagy pedig mindnyájunkhoz, hozzánk is, franciákhoz, mindenkihez, ki szenved s kétségbeesett!? Egy alázatos és lelkes tanítványa, Romain Rolland, az École Normale Supérieure hallgatója. 13. Rue Michelet Paris.”

MI TÖRTÉNJEN A ZSIDÓKKAL?

Erre a kérdésre a feleletet ma csak két ember adhatja meg: Hitler és Streicher. A világ jóvoltából ők a szakértők és végrehajtók, tehát joggal illeti meg őket a szó. A párisi Carrefour kiadó pokoli ötlettel ennek a két prominensnek adja át a Szót. Amit megtudunk, az a legfelháborítóbb embertelenség. Ez a publikáció (Was soll mit den Juden geschehn.

Praktische Vorschläge von Streicher und Hitler) a maga hitelességében és mindenben helytálló kommentárjaival az ember arcába kergeti a vért. A szisztematikus zsidóüldözés képét kapjuk és ennél többet: végre bizonyítékokkal terhesen — és egyenesen Streicher és Hitler szájából — a zsidóüldözés tulajdonképpeni célját és értelmét; a mindenre jó bűnbakot. Az egész publikáción vörös fonálként fut végig a refrén: Aki a Stürmert nem ismeri, nem ismeri Hitler-Németországot.

A Stürmer nyelve és stílusa Streicher szerint „nyers és tözsgyökeresen népi”. Nos, ez a nyers és tözsgyökeres nyelv sok mindent kikotyog, amit hivatalosan elhallgatnak vagy letagadnak. Már csak ezért is érdemes tanulmányozni. Hasábjain a Harmadik Birodalom álarc nélkül tükröződik.

A Stürmer azt mondja: „Az SA krizist él át”, már nem tud „rohmozni”. Hitlernek tehát új célokat kell mutatni. Micsoda célok ezek? „Harc az állam ellenségei ellen” — mondja a Stürmer. És hol vannak ezek? „Vörös zászlókat látunk” — vizionál a Stürmer és szocialistákat ért alatta. „Fekete-vörös-arany zászlókat látunk”, — tehát: republikánusokat és demokratákat. „Fekete-fehér-piros zászlókat”: — a Stahlhelmet, ect. „És szénfekete zászlókat”. Ez a katolikus egyház. De mindezek vezére és parancsolója „ezeknek a reakciós hadaknak a Führerje: a zsidó!”

Harc a „zászló” ellen, harc igazi és vélt ellenségek ellen, harc a katolikusok ellen, de főképp harc a vezér, a mozgató, a zsidó ellen: ez tehát a legközelebbi feladata a nemzetiszocializmusnak és harci szervezetének, az SA-nak. Vagy ahogy Hitler mondta: „...akkor törvényhozás útján ennek a problémának végleges megoldását rá kell bízni a nemzetiszocialista pártra.”

Azt a szerepet, amit az antiszemitizmus és a zsidóheccek Hitler politikájában jelentenek: nem lehet pontosabban körülírni. Ugyanezt a szerepet játszotta az antiszemitizmus mindenkor és mindenütt: a középkori Spanyolországban, a cári Oroszországban és a császári Ausztriában.

Az antiszemitizmus mindig és mindenütt a reakció szolgálatában állt. Mindenütt és mindenkor nemcsak a zsidók elnyomása volt a célja, de főképp maguknak az antiszemitizmustól megfertőzött népeknek az elnyomása. Mindig előhírnöke, kísérője és utóhangja volt a háborúnak. Mindenütt és mindenkor arra szolgált, hogy a gazdasági nyomort és a politikai veszélyeket elleplezze és a nép elégedetlenségét a nyomor és veszély igaz okozóiról áthárítsa egy ártatlan, védtelen, szétszórt és szervezetlen kisebbségre: a zsidókra. Az antiszemitizmus demagógok és deszpoták kezében (mások nem használták) nem csak a zsidóüldözést szolgálta, de saját népüknek az elbutítását, hogy a figyelmet az igazi okokról minél könnyebben elterelhessék.

Az antiszemitizmusnak változatlanul ugyanaz a szerepe a mai Németországban. Éhség és nyomor? Háborús veszély? A nép elégedetlen? A náciok elégedetlenek? Az SA elégetlen? — hurrá, neki a zsidóknak! Ez az antiszemitizmus végső célja és értelme, ez a hitleri politika bölcsességének a telje. És ez az oka, hogy egy olyan obskurus személyt, mint Streichert és lapját, a Stürmert nemcsak túrik, de kényeztetik, támogatják és nagyranövészlik.

A Harmadik Birodalmat igenelni és a zsidóhecceket elítélni, Hitlert vállalni és Streichert megtagadni: — nem lehet. A Harmadik Birodalom, a nemzeti szocializmus és Hitler elképzelhetetlenek, életképtelenek Streicher és a Stürmer, a zsidóheccek és antiszemitizmus nélkül.

Az antiszemitizmus — és ezt nem lehet eléggé hangsúlyozni — nem valami véletlen mellékjelensége vagy gyermekbetegsége a nemzeti szocializmusnak, de a magja, a tengelye, vagy ahogy Hitler maga mondja:

„a nemzeti szocializmus hajtó motorja”.

Csak a zsidóheccsek leplezik le a nemzeti szocializmus szellemét, erkölcsét, terveit és szándékait. A zsidóheccsek mutatják a Harmadik Birodalmat álarc nélkül. Csak, aki a Stürmert ismeri, ismeri Hitler-Németországot.

VINCZE OSZKÁR: NÉP ÉS NÉPESEDÉSIPOLITIKA
(Budapest. Viktória kiadás. 1935)

Napjainkban a népesedéspolitika Magyarországon nem annyira tudomány, mint tudományos mezbe öltöztetett egyke elleni küzdelem. Nem társadalmi, hanem nemzeti érdeket szolgál. A bajok kuforrása nem az egyénekben, hanem a kiöregedett társadalmi összefüggésekben van. Vincze Oszkár nagyon helyesen mutat rá mindezekre. Végigvezet a különféle korok népesedéspolitikáin s erre a megállapításra jut: „Amint az emberiség rálép a társadalmi rend szerkezeti átépítésének útjára, a társadalom megújult véredényei a megújított szervezet pontosságával az emberi élet funkcionális egyensúlyát fogja megteremteni.” Az alábbi részletet mutatjuk be olvasóinknak. (P. M.)

A társadalomba tömörült embernek már egész primitív fokon is voltak népesedéspolitikai gondolatai. Ősi állapotában a vadak elleni küzdelem, élelemszerzés, később az új jövevényekkel szembeni szolidáris védekezés szabta meg az ember értékét, mely ebben az időben még igen gyéren népesítette be a földet. Még a XIV. században, már nagy nép és államegységek idején is súlyos gondok merültek fel, mert az orvostudomány teljes gyermekcipője és a szociálhigiénia hiánya folytán nagy járványok gázolnak bele a népek embertábláiba és a járvány pusztítása előtt csak a véletlen barrikádjai terülnek el.

Egész a XVIII. század első feléig, a mai értelemben vett modern gazdálkodás halvány konturjainak kirajzolódásáig inkább kevés volt az emberanyag és csak a századvégi válságok során szólalt meg e kor legnagyobb szociológusa, *Malthus Róbert* fogalmazásában a túlnépesedéssel szembeni aggodalom.

Már a század vége rácáfolt Malthus rémlátásaira, mert a rohamosan fejlődésnek ugrott gépipar a nemzetközivé szélesedő kereskedelem és tengerhajózás kifejlődése olyan embertömegeket ölelt magába, hogy minden látszólagos népfelesleg eltűnt a láthatárról. Az ipari fejlődésnek eme forradalmi emberszükséglete valóban serkentőleg hat a szaporodásra és a minden egyéb jószággal együtt áruvá alakult munkaerő hatalmas firtökben szakadt a termelés kiszélesült piacára. Malthussal aztán minden aggodalom sirbaszállt és teljes anarchia uralkodott a népesedés területén. A kor felfedezi az emberben a minden más jószággal szemben olcsóbb és felelősségmentesebb, kihasználhatóbb jelleget és értéke a kora kapitalizmus kialakulásával teljesen a kereslet és kínálat szerint változik. Amíg a többi termelési eszközök, igás állatok, gépek, motorikus erők üzemén kívül is gondoskodás, kalkuláció tárgyai, addig az emberárú csupán a megvásárolt időre vagy a munkafolyamat tartalma alatt került pénzbe. Amint a munkafolyamatból kilép, megszűnik vele szemben minden kötelezettség. Ez a motívum determinálta ezután az embertermelés mikéntjét és a szociális gondoskodás teljes pusztaságában ma is az olcsó munkaerő, olcsó ujoncanyag a cél minden más ugynevezett erkölcsi tétel hangoztatása ellenére.

Az embertermelés területén ezzel szemben teljes mennyiségi és minőségi anarchia uralkodik. Szerre a civilizált világon 40-50 millióra teszszik a munkanélküliek számát, ami viszont 100-120 millió éhezőt jelent a